

CFC

København
Dansk Bibelinstitut

Undertegnede

..... Vibeke Søder Nielsen

der har forfattet nærværende emneopgave / speciale (streg over)

..... Profetisk tale i 1. Kor. 12-14

af hvilket et eksemplar arkiveres på Dansk Bibel Institut

A) X giver hermed min tilladelse til at; eller

B) ___ ønsker at blive kontaktet før

der citeres i opgaver / publikationer, dog under den forudsætning,
at forfatterens navn samt afhandlingens titel og årstal opgives.

Der er derimod ikke med denne erklæring givet tilladelse til at
afhandlingen - eller dele deraf - gengives på tryk.

C) ___ ønsker ikke at der citeres fra afhandlingen.

I øvrigt finder lov nr. 158 af 31/5-1961 om ophavsretten til
litterære og kunstneriske værker anvendelse.

..... DBI den 3/3 1992 Vibeke Søder Nielsen
Underskrift

Evt. kontaktadresse: DBI

..... Vibeke Søder Nielsen

Profetisk tale

i 1.Kor. 12-14

Emneopgave i NT
Vejleder: Geert Hallbäck
Vibeke Sode Nielsen
maj 1990

1. Indledning med opgavemotivering og emneafgrænsning.

De senere års diskussioner i visse kirkelige kredse om karismer har også bragt emnet profetisk tale på bane. Denne form for forkyndelse eller formidling af et budskab er især udbredt i karismatiske sammenhænge, hvor den ofte har præg af forudsigelse af visse begivenheder.

En del af synspunkterne om karismernes funktion og tilstedeværelse i menigheden henholder sig til, at i en moderne menighed bør findes nøjagtigt de samme karismer som dem, der beskrives i 'karismekatalogerne' i NT.

Dette synspunkt er selvfølgelig åbent for diskussion, hvilket kunne være nok så interessant. Jeg har imidlertid valgt en anden indgangsvinkel i denne opgave og ønsker her at undersøge en af de i NT omtalte karismer, den 'profetiske tale'.

Da der ikke i NT findes et kortere, afsluttet afsnit, der præcist beskriver den profetiske tales væsen og funktion, har jeg valgt at tage udgangspunkt i et længere tekstafsnit, nemlig 1.Kor.12-14, hvor profetisk tale omtales i sammenhæng med en del andre karismer, specielt glossolali. Ud fra dette tekstafsnit vil jeg forsøge at definere profetisk tale samt at undersøge, hvem i menigheden der besad 'evnen' til at tale profetisk. Anden del af opgaven er en undersøgelse af nogle af de steder i Acta, hvor profeter og profetisk tale omtales.

2. Indledningsspørgsmål til 1.Kor.

2,1. Byen Korint og dens indbyggere.

En af forudsætningerne for at kunne forstå 1.Kor.s indhold, er at få klarlagt så nøjagtigt som muligt, hvordan de forskellige sociologiske, kulturelle og økonomiske forhold var i Korint. Disse forhold har naturligvis haft indflydelse på menigheden, hvorfor der i det følgende skal gives en kort beskrivelse af, hvad man ved om situationen i Korint på den tid. I dette afsnit bygger jeg hovedsagelig på G.D.Fees kommentar.

Byen Korint var placeret særdeles strategisk på den smalle landtunge mellem halvøen Peloponnes og resten af Grækenland. Denne placering gjorde, at byen blev et vigtigt handelscentrum. Heraf fulgte bl. a., at byens befolkning var en ret sammensat størrelse, da folk fra store dele af den omliggende verden blev tiltrukket af handelslivet. De religiøse forhold i Korint har uden tvivl været præget af den meget forskelligartede befolkning. 'Indvandrerne' har medbragt deres egen religion, uanset om det var romerske guder eller østlig mystik. Der er

også fundet tegn på en jødisk menighed i byen¹.

Kort sagt tegner der sig et billede af Korint som en levende og virksom handelsby, hvor forskellighederne såvel socialt som religiøst var fremtrædende.

2,2. Menigheden.

Menigheden i Korint blev iflg. Acta 18,1-18² dannet ved Paulus' forkyndelse. Her beskrives, hvordan Paulus i Korint fulgte sit normale mønster for missionsvirksomhed³: først at prædike i synagogen for derefter - når jøderne afviste hans budskab om 'at Jesus er Kristus', jf. Acta 18,5 - at gå til hedningerne. I Acta 18,8 beskrives dog, hvordan synagogeforstanderen i Korint kom til tro og med ham en del andre korintere. Det er et vidnesbyrd om menighedens sammensatte karakter - den kan hverken betegnes specifikt "jøde-" eller "hedningekristen". Dog må man nok ud fra Acta 18,5-6 slutte, at jøderne generelt afviste Paulus' budskab, således at antallet af jødekristerne i korintermenigheden har været forholdsvis lille.

Paulus selv henviser i 1.Kor.12,13 til forskellige kategorier: jøder, grækere, slaver og frie mænd, hvilket tyder på ihvertfald en del spredning i såvel social som etnisk henseende. De rige og ansete i Korint har dog ikke været så rigt repræsenteret i menigheden iflg. 1.Kor.1,26ff. Menighedens holdning til diverse etiske spørgsmål (kap. 5-7) viser, at mange af dem var præget af deres hellenistiske omverden⁴.

2,3. Datering samt integritet af 1.Kor.

Tidspunktet for affattelsen af 1.Kor kan udregnes med nogenlunde sikkerhed, idet Acta 18,12 placerer Paulus i Korint i Gallios periode som statholder i byen. Dette viser, at Paulus' ophold i Korint fandt sted omkring år 50 e.kr⁵. Udfra Acta 18,18. 19,10 samt 1.Kor.16,8 ses det, at 1.Kor. er skrevet ca. 3 år efter Paulus' afrejse fra Korint. Hermed fastslås brevets datering til ca. 53 e.kr⁶.

Om forfatterspørgsmålet hersker der udbredt enighed; hovedlinjen i forskningen fastslår Paulus som forfatter til brevet. Vi kan dog ikke

1) Conzelmann henviser til et indskriftfund, der kan rekonstrueres således: αὐτοὶ τῶν Ἑβραίων. Conzelmann, p.29.
2) Som historisk kilde til Paulus' liv og virksomhed er Acta ikke uproblematisk, idet skriftet sandsynligvis er affattet sent i det første århundrede, dvs. 30-35 år efter Paulus' død. Desuden spores en vis tendens i skriftet i retning af at vise stor enighed mellem Peter og Paulus. Disse to forhold anses af nogle for at være argumenter imod at anvende Acta som kilde til Paulus' missionsvirksomhed. Jeg har imidlertid valgt at anse Actas beskrivelser af Paulus' strategi for troværdige, så langt som de anvendes her i opgaven. 3) Se fx. Acta 14,1ff; 17,1ff.10ff.17ff; 18,19; 19,8-10.

4) Fee, p.4. 5) Conzelmann, pp.29-30. 6) Fee, pp.4-5 og 15.

vide noget om en evt. redigering af flere småbreve eller interpolationer af forskellig art, der kan have fundet sted før kanondannelsen og før tilblivelsen af de manuskripter, vi nu har kendskab til¹. Som kritik af dette synspunkt må siges, at der skal særdeles væsentlige argumenter til for at kunne betragte fx. kap. 13 som en interpolation, da der ikke er tekstkritiske argumenter herfor. I en ekskurs til eksegese- sen det pågældende tekstafsnit vil dette spørgsmål blive diskuteret.

Fee argumenterer for en bestemt struktur i brevet, der viser dets enhed, sådan som det nu foreligger. Hans argumentation går ud på, at der i brevet er et "A-B-A"-mønster, hvor den første A-del sætter det pågældende problem ind i et større, mere generelt teologisk perspektiv, B-delen er en forklarende digression, mens den anden A-del er det specifikke svar på det behandlede problem². Denne forståelse af brevets opbygning vil blive anvendt i analysen af kap.12-14.

Endelig er der mht. brevets enhed at sige, at der er udmærket mening i den foreliggende form, hvorfor der ikke er grund til at splitte brevet op eller ændre det på anden vis.

2,4. Inddeling af 1.Kor.

Som i foregående afsnit har jeg også her valgt at følge Fee, da han lader sin inddeling bestemme af 1.Kor.s litterære genre som brev; fx. henvisninger til beretninger fra menigheden (1,11), og til et brev, Paulus har modtaget (7,1).

Inddelingen bliver da som følger:

I.	Introduktion (hilsen og tak)	<u>1,1-9</u>
II.	Svar på efterretninger fra menigheden	<u>1,10-6,20</u>
	a. Om stridigheder indbyrdes i menigheden, nogle knyttede sig til Paulus, andre til Apollos eller andre missionærer	1,10-4,20
	b. Om umoralske forhold og indbyrdes rets- sager i menigheden	5,1-6,20
III.	Svar på brevet fra Korint	<u>7,1-16,12</u>
	a. Om ægteskab, dels om det er tilrådeligt at gifte sig, dels om ægteskab mellem kristne og hedninger	7,1-40
	b. Om afgudsofferkød	8,1-11,1

1) Conzelmann, p.16. 2) Fee, p.16. Han henviser til tekstafsnittene: kap 1-3; 7,25-40; 8-10; 12-14.

c. Om kvinders og mænds bøn og profeti ved gudstjenesten	11,2-16
d. Om menighedens uværdige nadverpraksis	11,17-34
e. Om karismer og pneumatikere	12,1-14,40
f. Om Kristi opstandelses betydning for alle troende	15,1-58
g. Om indsamling og andre praktiske forhold i menigheden	16,1-12
IV. Afsluttende bemærkninger og hilsner	<u>16,13-24</u>

3. Analyse af 1.Kor. 12-14.

3,1.Kontekstanalyse af 1.Kor.12-14.

Som det fremgår af ovenstående inddeling af 1.Kor., er kap.12-14 en del af Paulus' svar på et brev fra menigheden i Korint. Indledningen i 12,1 (περὶ τῶν πνευματικῶν) kan tyde på, at der i brevet fra Korint havde været et direkte spørgsmål vedrørende menighedens forhold til "de åndelige ting"¹.

Med hensyn til sammenhæng med det foregående fremgår af kap. 11, 17ff, at Paulus også her behandler forhold i menigheden, nemlig vedrørende deres sammenkomster - her specielt om nadveren. Der er nogle forhold ved deres sammenkomster i menigheden, Paulus vil have ændret, da deres sammenkomster er εἰς τὸ ἥσασθαι (11,17), dvs. udfra sprogbrugen i kap.14: sammenkomsterne *opbygger* ikke men *nedbryder* menigheden. Med kap.14 afslutter Paulus behandlingen af problemer ved menighedens samlinger og går derefter over til et nyt emne: de døde opstandelse.

3,2.Parafrase af 1.Kor.12-14.

A-afsnittet²: Kap.12: Menigheden er Kristi legeme.

12,1-3: Paulus indleder vejledningen i de "åndelige spørgsmål" med at fastslå kriteriet for al tale i menigheden; den skal forkyn-
de Jesus som Herren.

12,4-11: De forskellige karismer og tjenester i menigheden har alle deres udspring i den guddommelige trehed (Anden,v.4, Herren, v.5, Gud,v.6). Der er et vigtigt samspil mellem den enkelte

1) Det fremgår ikke af denne gen.plur., om der er tale om et mask. eller neutr. ord; dvs. det kan ikke udfra ordet alene afgøres, om der skal oversættes: "åndelige ting" eller "åndelige personer". Jeg vælger førstnævnte, da Paulus fra vers 4 omtaler χαρισματα, der er et verbalsubstantiv til χαρίζομαι. Da Paulus altså i den umiddelbare kontekst ikke omtaler personer, må oversættelsen 'de åndelige ting' være korrekt. Problemet opstår igen i 14,1 og 37, hvor πνευματικά i vers 1 klart er et neutrumsord, mens vers 37 må være en beskrivelse af en person. 2) Jf. afsnit 2,3.

og helheden: den enkelte får en gave for at gavne *alle*.

12,12-27: For at understrege ovenstående pointe, beskrives menigheden med en metafor som Kristi legeme, hvor den enkelte forstås som lem på legemet.

12,28-31: $\alpha\omega\rho\alpha$ -metaforen danner baggrund for Paulus' pointe: Gud har sørget for forskellighed i tjenester og karismer. Derfor skal menigheden søge de største/bedste karismer samt følge den "højere vej", hvis beskrivelse følger i kap.13.

B-afsnittet: Kap.13: Kærligheden er forudsætning for ret anvendelse af karismerne.

13,1-3: Kærligheden er nødvendig, hvis en troende skal være virkelig "åndelig". Det er ikke nok at være i besiddelse af visse karismer.

13,4-7: Den for karismernes rette anvendelse nødvendige kærlighed karakteriseres ved sine egenskaber.

13,8-13: Udover de netop opregnede egenskaber ved kærligheden er også denne: kærligheden skal altid bestå (i modsætning til karismerne, der skal ophøre ved parusien)

A-afsnittet: Kap.14: Profetis og glossolalis anseelse i menigheden.

14,1-5: På baggrund af den netop viste prioritering af kærligheden, opfordres korinterne til at søge profeti frem for glossolali. Begrundelsen er, at kun forståelig tale som fx. profeti opbygger menigheden.

14,6-12: Paulus fremholder herefter forskellige billeder på det uforståelige og det ligefremt forståelige; det er på denne baggrund logisk, at opbyggelse kun kan komme af noget, der bliver forstået. Derfor skal menighedens stræben efter karismer og efter at være "åndelige" give sig udtryk i respekt for forståelig tale.

14,13-19: Glossolali afvises trods ovenstående ikke som element i menighedens samlinger men får anvist sin rette plads og brug; den skal oversættes, så de andre kan forstå, hvad der siges.

14,20-25: Som yderligere begrundelse for prioritering af profeti, minder Paulus om, at menigheden er åben, så også ikke-troende kan komme til at overvære en glossolali; vedkommende vil da tro, at de troende er gået fra forstanden, og han vil ikke selv blive troende af det. Paulus begrunder dette med en reference til GT. Som modsætning hertil er den profetiske tale et tegn for ikke-troende ved at deres synd afsløres og de bringes til omvendelse.

14,26-33:For at menigheden kan blive opbygget, foreskriver Paulus en bestemt *orden* for udfoldelsen af de enkelte karismer i menigheden. For glossolali og profetisk tale gives specifik vejledning.

14,34-35:Også vedrørende kvinders mulighed for at tale i menigheden gælder bestemte regler.

14,36-40:Paulus opfordrer menigheden til at tage hans formaninger alvorligt, hvorefter han fremhæver det overordnede princip for menighedens sammenkomster: anstændighed og orden.

4. Profetisk tale i 1.Kor.12-14.

4,1. Forskningsoversigt vedrørende urkristen profeti.

Efter denne kortfattede parafrase skal nu analyseres de steder i afsnittet, hvor profetisk tale nævnes.

For at skabe overblik over de forskellige tolkninger, der er til emnet, bliver i det følgende skitseret tre problemstillinger vedrørende opfattelserne af profetisk tale, samt nogle eksegeters stillingtagen til disse. Redegørelsen bygger på en artikel af K.O. Sandnes. Der vil i eksegesen blive henvist til disse fortolkeres synspunkter.

Til emnet 'profetisk tale i NT' knytter sig en del problemstillinger, hvoraf her skal redegøres for de tre vigtigste:

1. Hvem taler profetisk?
2. Hvad giver den profetiske tale autoritet?
3. Hvad er profetiens indhold?

I forhold til disse problemstillinger grupperer de undersøgte eksegeter sig forskelligt, som følgende oversigt viser:

ad.1. Her gives stort set to svar:

- a. Profeterne udgjorde en særlig gruppe, på linie med apostle og lærere. Til dette synspunkt slutter sig eksegeterne *Ellis, Müller og Dautzenberg*.
- b. Alle i menigheden besad potentielt muligheden for at tale profetisk, da det er en karisme, der ikke adskiller sig væsentligt fra de andre karismer, når det drejer sig om muligheden for at 'erhverve' den. Denne forståelse deles af *Grudem, Dunn og Hill*.

ad.2. Alle de i opgaven citerede eksegeter er her enige i hovedsagen: profetien har sin autoritet i dens karakter af åbenbaring. Hvor-
dan denne finder sted, er der derimod divergerende meninger om.

ad.3. Alle eksegeterne omtaler de vigtigste elementer i profetien: den skal tale mennesker til omvendelse, formaning og trøst. Her hø-

rer enigheden imidlertid også op; blandt de vigtigste af de øvrige opfattelser af profetiens indhold skal nævnes følgende:

- a. profeti er konkret tale ind i specielle situationer, evt. på grundlag af Skriften (=GT), ihvertfald aldrig i modstrid med denne (en enkelt mener, profeti altid er karismatisk eksegese af GT). (Dunn, Ellis, Grudem og Müller).

Hill går videre herfra og beskriver profeti som 'pastoral preaching', forkyndelse af 'Guds mysterier', som fx. 1.Kor.15,51 (eskatologi) og Rom.11,25-26 (om jødernes frelse).

- b. profeti er oftest apokalyptisk tale og må derfor tolkes, når den fremlægges i en menighed. (Dautzenberg).

4,2.Eksegese af 1.Kor.12-14 med specielt henblik på profetisk tale.

4,2.1 1.Kor.12,1-11.

Efter en kort indledning (v.1-3) til afsnittet om de åndelige ting, går Paulus fra v.4 over til en beskrivelse af de forskellige gaver, Anden giver, samt en understregning af det fællesskab, der alligevel er, fordi "ὁ αὐτός θεός ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν ἡμῖν" (v.6). Overskriften over afsnittet, v.4, dækker således hele afsnittets indhold: "Der er forskellige karismer, men Anden er den samme." Derefter følger udbygningen: forskellighederne har rod i Gud selv (v.4-6); han har ved Anden givet forskellige åbenbaringer til forskellige mennesker til fælles gavn for menigheden (v.7); dette er illustreret ved de konkrete karismer nævnt i v.8-10. V.11 konkluderer ved at gentage og derved forstærke de nævnte temaer.

Udtrykket ἡ ἐνεργεῖς τοῦ πνεύματος, v.7, kan forstås på to måder: 1) Som en *objektiv* genitiv. Tolkningen bliver da, at Gud giver (δίδωται) forskellige åbenbaringer til menigheden, hvorigennem han viser, at Anden er iblandt dem. 2) Som en *subjektiv* genitiv. Denne forståelse viser, at Anden er subjekt for åbenbaringerne (karismerne), hvilket svarer til v.11. Det er sandsynligt, at begge forståelser skal klinge med, idet den første viser tilbage til v.1-3, mens den anden tolkning peger fremad, som nævnt ovenfor¹. Ordet ἐνεργεῖς forekommer i NT foruden her kun i 2.Kor.4,2, mens det tilsvarende verbum er mere hyppigt forekommende og viser en betydning i retning af "åbenbaring". Heraf følger, at profeti er åbenbaring af og ved Anden.

Nogle eksegeter vil ud fra en inddeling af karismerne fastlægge,

1) Fee, p.589. Dunn, p.212.

hvad profeti er. De begrundet denne inddeling med Paulus' skift i ordet for "en anden", nl. hvor han ved tredje og ottende af de ialt ni nævnte karismer bruger ordet ἑτέρω istf. ἄλλω som i de andre tilfælde¹. Udfra denne argumentation fremkommer følgende gruppering af karismerne:

- a) λογος σοφιας, λογος γνωσεως
- b) πιστις, χαρισματα ιαματων, ενεργηματα δυναμεων, προφητεια, διακρισεις πνευματων
- c) γενη γλωσσων, ερμηνεια γλωσσων

Sammenstillingen af προφητεια og διακρισεις πνευματων kan ses som et stærkt indicium for, at sidstnævnte skal forstås som en "Deutung von Geistesoffenbarungen"², og ikke som en "bedømmelse af ånder", som det almindeligvis oversættes. Dvs. profeti ud fra denne forståelse er noget for tilhørerne ikke umiddelbart tilgængeligt - forholdet mellem προφητεια og διακρισεις πνευματων er ligesom forholdet mellem γενη γλωσσων og ερμηνεια γλωσσων. Der må derfor altid finde en tolkning af profetien sted, for at den kan forstås af menigheden. Dette synspunkt uddybes i afsn. 4,2.8, hvor det også vil blive kritiseret, idet jeg mener, det er udtryk for en forkert forståelse af profeti.

Sammenfattende kan siges, at profeti ud fra 12,4-11 er en åbenbaring ved Anden, og (ligesom de øvrige karismer) givet til fælles gavn for menigheden (v.7).

4,2.2 1.Kor.12,12-31

Som det fremgår af parafrasen (afsn.3,2), udgør 12,12-27 et hele, hvor Paulus med en metafor (menigheden som σωμα Χριστου, v.27) gør klart, hvorfor det er vigtigt og godt med forskellighed i de enkelte menighedsmedlemmers karismer; nemlig for at hele menigheden (legemet) kan fungere tilfredsstillende.

Hvad denne forskel mellem legemets lemmer betyder konkret i menigheden, beskriver Paulus fra v.28. Som i v.4-6 lægger Paulus vægt på, at det er Gud, der har villet forskelligheden. Dernæst opstiller han igen et katalog over karismer og tjenester i menigheden; dette er dog forskelligt fra opregningen i v.8-10.

Den første forskel er, at listen begynder med personer, der har en karismatisk funktion i menigheden: apostle, profeter og lærere, hvor listen i v.8-10 blot nævnte karismerne. Derefter nævnes kun to karis-

1) Betydningsforskellen ml. de to ord er meget lille, hvilket kan pege på et bevidst skift i sprogbrug. Conzelmann, p.254; Fee, pp.585-591; BDR 306, 3-4. 2) Dautzenberg, 'Urchristliche...', p.123.

mer, som også forekommer i v.8-10, nl. *δυναμεις* og *χαρισματα* *ἱαμάτων*. For det tredje nævnes *ἀντιληψεις* og *κυβερνησεις*, som bedst kan oversættes ved hhv. "hjælpeydelse" og "ledelsesfunktioner". De to ord er hapax legomena i NT. Til sidst nævnes forskellig slags glossolali.

At Paulus på denne måde veksler mellem person- og karismebeskrivelse, fører til overvejelse af, om listen skulle være en beskrivelse af de embeder, der (måske) var i korintermenigheden¹. For at kunne tage stilling til dette spørgsmål, er det vigtigt at få defineret, hvad et embede er. Et embede forstås som en tjeneste i menigheden, som en person vælges til eller indsættes i af menigheden. Det er en afgørende vigtig funktion at få udfyldt, og ingen udenfor embedet kan varetage den pågældende opgave.

Ud fra teksten og ovenstående definition kunne man herefter betegne apostlenes, profeternes og lærernes funktioner som "embeder", da de er de eneste, der nævnes som personer og derfor kan opfattes som mere fikserede persongrupper end de øvrige. Desuden kan man ud fra 14,29 se, at der er tale om bestemte, kendte personer, *προφηται*, som er profeter (mens fx. glossolalien i 14,27 omtales uden samme persontilknytning: *εἰτε...τις*)².

Sammenstillingen af apostle og profeter i 12,28 kunne også være et argument for, at der i korintermenigheden fandtes embeder. Apostlene blev nemlig anset for at være en fast embedsmandsgruppe; det ses bl.a. af, at der indsattes en ny på Judas' plads efter hans selvmord, fordi antallet på apostlene skulle være tolv, jf. Acta 1,15-26³. Dvs. opfattelsen af apostlene som en fast fikseret gruppe af personer, samt sammenstillingen af apostle og profeter er et argument for at se profeterne som en gruppe med et fast embede i korintermenigheden.

Det ene hovedsynspunkt i opfattelsen af profeterne i korintermenigheden er altså, at de udgjorde en flok 'embedsmænd', der havde som deres faste opgave i menigheden at profetere.

Det andet fremherskende synspunkt vedrørende opfattelsen af profeter i urkirken lægger vægt på, at profetien ganske vist ofte var knyttet til bestemte personer i menigheden, men alle i menigheden havde potentielt muligheden for at profetere. Der var altså ikke tale om noget profetembede.

Som argument for sidstnævnte synspunkt anføres Paulus' retoriske spørgsmål i v.29-30, hvor han sammenstiller mange forskellige karismer og understreger, at det ganske vist ikke er alle i menigheden, der er

1) Fee, p.619. 2) Greeven, p.4. 3) Om Acta som historisk kilde, se afsn 2.2. Desuden Ellis, p.139; Müller, pp.19-22.

apostle, profeter eller lærere, men heller ikke alle, der kan udføre mægtige gerninger eller helbrede. Hermed nedtones altså noget af profetiens særstatus. Ligeledes understreges flere steder (14,1.5.31) at alle i menigheden har mulighed for at profetere, hvilket er et yderligere argument imod en lukket embedsopfattelse som den ovenfor definerede¹.

Samtidig med understregningen af alle menighedsmedlemmers mulighed for at profetere, fastholdes det, at 12,28 og 14,29.37 viser, at der i Korint sandsynligvis har været en bestemt gruppe, der benævntes profeter, åbenbart fordi de profeterede oftere end resten af menigheden². Udsagnet i disse vers ville være meningsløse, hvis det ikke var muligt at henvise til en bestemt, identificerbar gruppe i menigheden².

På dette afsnit kan konkluderes, at der må være tale om en fast afgrænset gruppe af profeter i korintermenigheden, da jeg finder, at bl.a. 12,28 og 14,37 klart omtaler sådanne afgrænsede persongrupper. Derimod kan det ikke sluttet, at der var tale om et fast profetembede, idet der dels mangler argumenter for, at sådanne embeder overhovedet eksisterede i korintermenigheden, dels udelukkes eksistensen af et embede (sådan som det er defineret ovenfor), af den potentielle mulighed for *alle* i menigheden til at profetere.

EKSKURS: Om kap.13's tilhørsforhold til afsnittet kap.12-14.

Imperativen ἐνλωυτε i 12,31a og imperativerne ἀλωκετε og ἐνλωυτε i 14,1, der indholdsmæssigt gentager 12,31, understreger en nær sammenhæng ml. disse to vers. Man kunne derfor argumentere for udelukkelse af kap.13 fra den originale sammenhæng med den begrundelse, at 12,31 og 14,1 må stå i umiddelbar forlængelse af hinanden.

Et argument herimod er, at skulle de to vers stå umiddelbart efter hinanden, ville det være underligt at bruge så ens vendinger, som det sker her. Desuden ville begrebet ἀγαπη (14,1) være uden sammenhæng med noget i konteksten, idet det hverken forekommer i kap.12 eller resten af kap.14. Derimod er det ganske logisk at lade de to vers ligne hinanden meget, hvis kap.13 står imellem dem, da det er vigtigt at understrege sammenhængen ml. alle tre kapitler. I den nuværende rækkefølge udgør kapitlerne en fortløbende sammenhæng og er en logisk begrundelse for hinanden (se endvidere eksegeseen nedenfor).

I diskussionen om sammenhængen ml. kap.13 og den umiddelbare kontekst gøres endvidere rede for en del forhold i såvel sproglig stil som indhold, hvor kap.13 adskiller sig fra konteksten. Conzelmann fremhæver således den manglende kristologi (p.269). Desuden drager han sammenligninger med græske og jødiske "hymner", der på samme måde som kap.13 fremhæver kærligheden og dens "dyder"; hermed vil han vise, at kap.13 er

1) Grudem, pp.232-233. Dunn, pp.280-281. 2) Ibid samt Hill, 'NT Prophecy', pp.120-121.

forfattet til en anden lejlighed og senere indføjet her af Paulus.

Fee siger heroverfor (p.626 n.5), at der er forskel på at prise *eros* (Conzelmanns eksempler) og *agape* (kap.13), så disse sammenligninger i virkeligheden ikke kan bruges til noget. Mht. den "manglende" kristologi mener Fee, at der må være tale om en cirkelslutning: "Lack of Christology suggests it is not by Paul; therefore, Paul is not its original author because it lacks Christology." (Ibid).

Konklusionen på denne diskussion er, at som kap.12-14 nu foreligger for os, er der ingen overbevisende argumenter for, at det ikke skulle være en sammenhængende enhed. Desuden er der heller ikke tekstkritisk belæg for at udelade kap.13 af sammenhængen. Derfor vælger jeg at se kap.13 som en integreret del af afsnittet kap.12-14.

4,2.3 1.Kor.13,1-3.

Med 12,31 lægger Paulus op til at komme med en konkret vejledning i, hvordan karismerne kunne opnås, og hvad de skulle tjene til. Istedet følger kap.13, som kan være vanskeligt at inkorporere i sammenhængen, hvorfor nogle vælger at anse det for ikke at høre til på dette sted. Ifølge ovenstående ekskurs er det dog muligt at se kap.13 som en integreret del af afsnittet kap.12-14, idet kap.13 er en forklarende digression (jf. afsn.3,2), der understreger kærligheden (*ἀγάπη*) som grundlaget for alle karismer og deres anvendelse i menigheden.

13,1-3 fastlægger kriteriet for den i 12,31 omtalte stræben efter karismerne: en person uden kærlighed er intet, uanset hvor "fine" karismer han kan opvise. Det er vigtigt, at pneumatikerne bruger deres karismer i kærlighed, dvs. for at gavne andre¹.

Ἀγάπη anvendes i LXX ofte om Guds kærlighed i modsætning til de to andre græske begreber for hhv. "lidenskabelig kærlighed", *ἔρως* og "venskabs-kærlighed", *φιλία*. Ved at vælge et i græsk kontekst ikke særlig kendt ord for kærlighed, understreger Paulus, at det er kærligheden i hele dens omfang, der er tale om - Guds kærlighed, som i Jesus Kristus og i de kristne er rettet mod alle mennesker. Kun med denne kærlighed som grundlag kan karismerne blive til gavn for menigheden².

Paulus indleder afsnittet med menighedens aktuelle hovedproblem: profetiens og glossolaliens plads i menigheden. Han understreger, at hverken menneskers eller engles sprog³ talt i menigheden vil gavne,

1) Fee, p.629. 2) Ibid, n.25. Danbolt, pp.298-299. 3) *ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων...καὶ τῶν ἁγγέλων*: med disse ord ridses hovedproblemet igen op, nl. konflikten ml. glossolali og profeti (eller mere generelt ml. uforståelig og forståelig tale). Dette fremgår af, at 'menneskers sprog' sandsynligvis betegner forståelig tale, mens det er muligt, at korinterne har forestillet sig glossolali som et englesprog, man fik mulighed for at tale ved Åndens mellemkomst. Der findes enkelte jødiske kilder, som omtaler engle med et selvstændigt sprog. Fee, p.630. Det er dog også muligt at antage, at Paulus her bruger "engle" som omskrivning for at være *πνευματικός*, hvormed han vil sige: jeres åndelighed er intet værd, hvis ikke den udspringer af kærlighed.

hvis ikke den, der taler, har kærlighed.

I v.2 nævner Paulus tre af karismernes fra listen i 12,8-10:

- 1) ἔχω προφητείαν
- 2) εἶδω τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσιν τὴν γνῶσιν
- 3) ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν...

Paulus nævner her tre *eksempler*, som skal illustrere den hypotetiske situation, at én person har *alle* karismer i fuldt mål. Selv dette ville ikke gavne ham, hvis han ikke havde kærlighed¹.

Man kan vælge at se εἶδω τὰ μυστήρια πάντα som indholdet af προφητεία. Det sproglige argument herfor er, at καὶ ἔαν ἔχω står foran både προφητείας og πᾶσαν τὴν πίστιν, mens der foran μυστήρια πάντα blot står εἶδω.² Denne forståelse betyder, at "kendskab til mysterier og visdom" bliver en udfyldende bestemmelse til profeti. Grudem er enig i dette synspunkt men påpeger dog samtidig, at de karisme-eksempler, der her nævnes, alle tænkes udført i deres højst mulige "form": al tro, alle ejendele (v.3) og dermed er hypotetiske eksempler. Desuden viser udsagnet ἐκ μερὸς προφητευόμεν (v.9), at profetiens indhold som alle mysterier og al kundskab ikke bliver erkendt i dette liv³. Hvad mysterierne nærmere indeholder, er ikke muligt at fastslå ud fra teksten.

Konklusionen på dette afsnit er derefter, at Paulus med 13,1-3 vil gøre klart, hvad det vigtigste (jf. 12,31: ὑπερβολὴν ὁδὸν) for den enkelte i menigheden er - at *have kærlighed*. Ikke en hvilken som helst kærlighed, men netop ἀγάπη - kærlighed fra Gud - danner kriteriet for den af Paulus anbefalede stræben efter de største/bedste karismer⁴.

4,2.4 1.Kor.13,4-13.

Efter en opremsning af egenskaber ved kærligheden, v.4-7, går Paulus over til i v.8-13 at tale om hhv. kærlighedens og karismernes bestandighed i eskatologisk perspektiv. Sprogbrugen viser, at der er tale om en modsætning ml. noget, der kun varer en tid (καταργηθήσονται, παύσονται, v.8) og noget andet, der skal forblive (οὐδέποτε πίπτει v.8, μένει, v.13). Begrundelsen for forskellen i bestandighed er den forskellige karakter; karismerne er udtryk for noget ufuldkomment (ἐκ μερὸς, v.9), mens kærligheden er udtryk for det fuldkomne (τὸ τέλειον, v.10).

1) Fee, p.632. 2) Dautzenberg, 'Urchristliche...', pp.149-153. Grudem, pp.177-179. Hill, p.136. 3) Grudem, p.178. 4) Fee, p.625: "Thus it is not 'love versus gifts' that Paul has in mind, but 'love as the only context for gifts'; for without the former, the latter have no usefulness at all."

I eskatologisk perspektiv er det altså kun kærligheden, der skal bestå (v.8), mens såvel profetiske gaver¹ som tungetale og kundskab skal ophøre. Dette er sandsynligvis ment som *eksempler*, der skal vise, at *alle* karismer skal ophøre² på det tidspunkt, da noget fuldkomment skal erstatte dem (v.10): med γὰρ i v.9 begrundes Paulus udsagnet i v.8 - profeti og de andre karismer skal ophøre, fordi de kun giver stykkevis erkendelse. Analogien i v.11 om et menneske, der vokser fra at være barn og bliver voksent, uddyber v.9-10. V.12 er en ny analogi, der viser, at den nuværende kundskab og erkendelse er mangelfuld og indirekte, men engang skal den blive direkte og fuldkommen. Tilsidst understreges igen kærlighedens primat, v.13.

Hovedpointen i 13,8-13 er altså en stærk fremhævelse af kærligheden som grundlag for enhver karisme samt en relativisering af karismernes betydning, idet karismerne er udtryk for ufuldstændighed i erkendelsen af Gud. Kærligheden er det eneste, der skal bestå ved parusien.

4,2.5 1.Kor.14,1-5.

Med kap.13 som baggrund, går Paulus fra 14,1 over til at give konkret formaning vedrørende glossolali og profetisk tales indbyrdes plads i menigheden.

Med ἀγαπῆν vises tilbage til kap.13, og med τὰ πνευματικά henvises til 12,1. Paulus understreger igen sin prioritering (v.1): blandt de åndelige ting skal de især (μᾶλλον) søge at profetere. Dette begrundes (γὰρ) i v.2-3 med en beskrivelse af hhv. glossolaliens og profetiens effekt i menigheden: ingen i menigheden kan forstå³ glossolalien, da den

1) er talt til Gud

2) har "mysterier" som indhold

3) kun er opbyggende for den talende selv

Modsat fremhæves profetien, da den

1) taler til mennesker

2) har et umiddelbart forståeligt indhold

3) er opbyggende for hele menigheden

V.3 er af nogle blevet anset for at være selve nøglen til forståelse af profeti og er ligefrem blevet opfattet som en *definition* på denne. Således vælger nogle eksegeter at underordne παρακλήσιν og πα-

1) προφητεῖαι er pl. og kan derfor oversættes enten: 'profetiske gaver' eller blot 'profetier', som udtryk for forskellige udtalelser, evt. af forskellige personer. 2) Fee, p.643, Grudem, p.211 n.53. 3) ἀκούει kan have betydningen: høre "effektivt", dvs. fatte, forstå. Bauer 7, Fee, p.656 n.16.

παρουθίαν under οἰκοδομήν hvorved sidstnævnte gøres til hovedsagen i profetisk tale. Herved når de frem til, at profeti i sagen er "pastoral preaching"¹.

Som kritik af ovenstående er for det første at sige, at grammatisk står de tre ord, οἰκοδομήν, παρακλήσιν og παρουθίαν parallelt² som fælles direkte objekt for λαλεῖ, hvorfor det ikke giver mening at underordne de to sidste substantiver under det første, men de må have jævnbyrdig værdi her.

Det afgørende kritikpunkt er imidlertid, at ovennævnte grammatiske opfattelse af v.3 fører til en forståelse af profetien som 'pastoral preaching'. Dvs. verset opfattes som en vejledning i at lave en 'profetisk prædiken', der kan opbygge menigheden. Denne forståelse kan ikke udledes af 14,3, idet verset er en beskrivelse af, hvad der faktisk sker, når nogen taler profetisk: da er det til menneskers opbyggelse, formaning og trøst. Sammenfattende kan siges, at 14,3, fremfor at være en definition på profeti, er en beskrivelse af dens effekt.

Paulus runder i v.5 afsnittet af ved endnu engang at stille glossolali og profeti op overfor hinanden. Han taler positivt om glossolalien: θελω ὅς πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, hvilket kan forstås på baggrund af v.4: de ville jo hver især blive opbygget deraf, hvis de gjorde det. Men det er større og bedre at opbygge andre, derfor ønsker Paulus endnu mere (πᾶλλον), at de alle profeterede. πειζὼν ὁ προφητεῶν, v.5 kan ses i forbindelse med 12,31a: profetisk tale er den største karisme. Det modificeres dog ved at understrege, at en udlagt glossolali også kan opbygge menigheden.

Konklusionen på nærværende afsnit er, at vægtlægningen på profetien som den største af karismerne udelukkende kan begrundes ud fra dens effekt i menigheden. Således fremholdes også andre karismer (fx. udlagt glossolali), som anvender *forståelig tale*; dette er det afgørende kriterium, når det gælder opbyggelsen af menigheden. Samme tema genfindes i v.6-19 og 26, som det vil fremgå af afsnit 4,2.8.

1) "As pastoral preachers the New Testament prophets teach and give instruction on what the Christian way requires of individual believers and of the community as a whole.", Hill, pp.122-132. Også Conzelmann, p.286, Danbolt, p.313, Dunn, pp.229-230 og Ellis, p.132 n.13 har ovenstående grammatiske tolkning. Alle begrundes deres tolkning med, at de to ord betydningsmæssigt ligger tæt på hverandre, idet begge inkluderer betydningerne: formaning og trøst, jf. Rom.12,1. 2.Kor.1,3-7. 2) De tre substantiver står sideordnet med καὶ som konjunktion.

4,2.6 1.Kor.14,6-19

I afsnittet 14,6-19 understreger Paulus forskellen i effekt mellem forståelig og uforståelig tale. Det gøres ved at nævne to eksempler fra dagliglivet, som derefter overføres på menigheden: οὕτως καὶ ὑμεῖς, v.9 og 12. Derefter tager Paulus mere konkret fat i tungetale under bøn, v.14-18. I v.19 sammenfatter Paulus sin egen holdning: få ord talt med forstanden (πεντε λογους τῷ νοῦ μου)¹ er bedre end uanede mængder af ord i tunger (ποριους λογους ἐν γλωσση). Hermed er kontrasten fra v.2-3 igen trukket op: taler man for mennesker (τῷ νοῦ) eller for Gud? Begrundelsen er her ikke menighedens οἰκοδομη, men at Paulus vil undervise (κατηχεω) de andre i menigheden. Dette kan give yderligere en ide om, hvad οἰκοδομη indeholder, idet sammenhængen med v.15-17 viser, at der blot er tale om et skift ml. synonymer, således at κατηχεω åbenbart er en del af οἰκοδομεω².

Det bliver også her klart, at Paulus skelner mellem, hvad der foregår privat og i menigheden³, ved at han i v.18 understreger, at han selv kan tale i tunger og det endda mere end alle i korintermenigheden, men⁴ i menigheden vil han hellere undlade at bruge glossolalien for istedet at tale med sin forstand. En sådan "forstandstale" kan bla. være profeti, jf.v.4.

Konklusionen er, at både profetisk tale og glossolali kan opbygge, men fordi sidstnævnte (uden tolkning) kun opbygger den, der selv taler, skal denne karisme ikke have en fremtrædende plads ved menighedens samlinger; det skal derimod forståelig tale, herunder profeti.

4,2.7 1.Kor.14,20-25

I dette afsnit fortsætter Paulus sin begrundelse for at fremhæve profetien på glossolaliens bekostning, når det gælder menighedssammenkomsterne. Han indleder i v.20 med en formaning, hvormed han vil sige: revider jeres opfattelse af glossolaliens værdi, for den er ikke så væsentlig, som I tror! Med tiltalen ἀδελφοί viser Paulus sit nære forhold til menigheden og modificerer formanings skarphed; han formaner dem, fordi han anser dem for sine kære søskende, for hvem han vil det bedste.

 1) Fem er et rundt tal, der betegner 'adskillige', Conzelmann, p.292. 2) Hill, 'Christian Prophets...', p.114.
 3) ἐκκλησία i v.19 betyder sandsynligvis blot menigheden/kirken som begreb; ikke den specifikke menighedsforsamling, Fee,p.675 n.55. 4) ἀλλά er en stærkt kontrasterende konjunktion.

Dernæst følger i v.21 et citat fra GT¹, nærmere bestemt Es.28,11-12 (teksten her følger dog hverken LXX eller den hebraiske tekst). Citatet bruger Paulus til at vise, at tidligere i historien har Gud forsøgt at få sit folk i tale ved fremmede sprog², men folket ville ikke adlyde ham. Derved blev de fremmede sprog til afsløring af folkets afstand fra Gud.

Eksemplet fra GT appliceres i v.22a og 23, hvor Paulus gør klart, at glossolalien er et tegn for de ikke-troende, idet den afslører deres afstand fra Gud³. Der er et spring i tankegangen fra GT-citatet, hvor folket ikke ville adlyde - vægten ligger på viljen - og til appliceringen, hvor vægten ligger på at kunne forstå (de ikke-troende mener, at menighedsmedlemmerne er vanvittige, fordi de ikke forstår deres sprog). Hovedsagen i argumentet er dog klar nok: uforståelige sprog, hvilket i korintermenigheden vil sige glossolali, fører ikke folk til omvendelse men afslører blot deres afstand fra Gud⁴.

Anden halvdel af v.22 er en elliptisk sætning, hvor εἰς ὀφθαλμοὺς μαρτυρεῖται må tilføjes for at skabe mening i sætningen. Denne tilføjelse er i god overensstemmelse med versets hele opbygning og iøvrigt stringent parallelle struktur. Herved bliver strukturen af verset som følger:

v.22: glossolali er et tegn ikke for troende	A
men for ikke-troende	B
profeti [er et tegn] ikke for ikke-troende	B
men for troende	A

Chiasmen klargør pointen i verset; Paulus vil her understrege sin opfattelse af forholdet mellem glossolali og profeti når det gælder deres værdi som tegn. Der er herefter et problem vedrørende sammenhængen mellem v.22b og v.24-25. På baggrund af udsagnet i v.23 om glossolalien som tegn for ikke-troende, hvilket er en udfoldelse af v.22a, ville den logiske fortsættelse være en beskrivelse af profetien som tegn for troende. Istedet følger i v.24-25 en redegørelse for profetiens effekt på ikke-troende. Der sker altså et brud i Paulus' argumentationsrække, men pointen fastholdes: profeti har forrang fremfor glossolali, fordi profetien afslører den ikke-troendes tanker (τὰ κρυπτά τῆς καρδίας) hvilket fører til tilbedelse af Gud, mens glossolalien blot bevirker foragt for de troende.

1) νομὸς anvendes her om hele GT, mens det i 1.Kor.9,8-9 betegner Mosebøgerne. 2) ἐτερογλωσσολίᾳ står her analogt med glossolali. 3) εἰς ὀφθαλμοὺς betyder 'er et tegn', jf. BDR 145,1, hvor det vises, at konstruktionen fremkommer under indflydelse fra hebraisk. Grudem gennemgår steder fra LXX og NT og når frem til, at dets betydning er: "an indication of God's attitude". Grudem, p.194. 4) Fee, p.680. Dunn, pp.230-232.

I v.24-25 gives en karakteristik af profeti som noget, der afslører (ἀφαιρῶν) er (ἐλεγχεται), bedømmer (ἀνὰκρινεται) og åbenbarer (φανερά γινεται) det inderste i mennesker. Karakteristikken af profeti som åbenbaring fra Gud (jf. afsn 4,2.1) viser, at grunden til profetiens drastiske effekt er, at det er Gud, der taler. Således viser brugen af adjektiv-et φανερός (om offentlig manifestation i modsætning til privat, indre kommunikation ml. Gud og menneske)¹, at der i profetien må være tale om åbenbaring af konkrete synder². Man kan dog også forstå teksten således, at profetien taler generelt om synd og bod, hvorved den enkelte føler sig 'afsløret' og derfor omvender sig³. Da teksten ikke selv giver klar besked om dette, kan det ikke afgøres, men pointen i profetiens effekt på den ikke-troende er klar nok: han føres til tilbedelse af Gud, hvilket viser, at han selv opfatter profetien som en tiltale af Gud uanset, hvor konkret hans egne synder nævnes.

Bemærkningerne i v.23 og 24 om alle i menigheden, der hhv. taler glossolali eller profeterer, må ses som en hypotetisk udtalelse af Paulus⁴, der viser, at alle i menigheden besad muligheden for både at tale i tunger og at tale profetisk, men ikke alle skulle gøre det, (jf.12,29 og 14,27-29 samt afsn.4,2.2).

Sammenfattende om dette afsnit kan siges, at glossolalien afvises som betydningsfuld i menighedssammenhæng, idet den har negativ effekt overfor ikke-troende, mens profetien fremhæves, idet den er forståelig og fører ikke-troende til omvendelse samt er et tegn for de troende.

4,2.8 1.Kor.14,26-35.

Med dette afsnit nærmer Paulus sig konklusionen på sin undervisning om korinterne menighedssamlinger. Afsnittet har som overskrift v.26, hvor et generelt udsagn fremføres: ὅταν συνερχησθε, dvs. når som helst⁵ menigheden samles, gælder de efterfølgende forskrifter. Man kan se v. 26 som en ufuldstændig liste over de elementer til menighedens opbyggelse, som menighedsmedlemmerne hver især må bidrage med⁶.

Resten af afsnittet er en vejledning i fremførelsen af to af de i v.26 nævnte bidrag til gudstjenesten, nl. glossolali (v.27-28) og profetisk tale (v.29-33) samt en forordning vedr. kvinders ret til at ta-

1) Grudem, p.200. 2) Ibid samt Fee, p.686. 3) Müller, p.25. 4) Det hypotetiske understreges af den grammatiske konstruktion (ἐάν plus konj; eventualis), der viser, at det omtalte eventuelt kunne forekomme jf.BDR 371,4. 5) Der er tale om en iterativ præs.konj., jf.BDR 382,3. 6) Iøvrigt jf. karismekatalogerne samt οὐρα-metaphoren i 12,12-27.

le i menigheden (v.34-35)¹.

Vejledningen vedrørende glossolali v.27-28 er ret kortfattet og består af tre punkter: For det første en vejledning i antallet af glossolalier - sandsynligvis i forbindelse med hver samling i menigheden, (v.26, ὅταν συναρχησθε) - to eller højst (πλειστον) tre må tale. Det er ingen betingelse, at der skal være glossolali ved enhver sammenkomst, men Paulus giver her vejledning i fremførelsen, når der er nogen, der har glossolali at bringe².

For det andet må kun en ad gangen (ἄνα μὲρος) fremføre sin glossolali. Endelig for det tredje (og vigtigste, jf.v.5) skal det talte udlægges. I v.28 følger en nærmere vejledning til det sidste punkt: hvis ingen i menigheden (den, der selv har glossolalien eller en anden) kan udlægge den, skal han tie med glossolalien i menighedsforsamlingen, men fremføre den derhjemme. Her fremhæves kontrasten ml. hvad der sker i ἐκκλησία og *hjemme*, som den findes også i v. 19 og 34-35.

Afsnittet v.29-33 har tre hovedpointer:

- 1) et *begrænset* antal profeter må tale (v.29)
- 2) der skal foretages en *bedømmelse* (v.29)
- 3) profeterne skal tale *en ad gangen* (v.30-33)

Her bliver det klart, hvad hovedproblemet mht. profetisk tale i menigheden er: de kan ikke vente på, at de andre bliver færdige men taler i munden på hinanden. Derfor må Paulus sidst i afsnittet begrunde sin formaning i Gud selv: οὐ γὰρ ἔστιν ἀκαταστάσιος ὁ θεός. Begrundelsen må forstås således, at når Gud ikke vil uorden, skal menigheden sørge for, at der er orden ved deres sammenkomster.

Når det gælder indholdet af v.29, er der tre problemer. For det første: indicerer προφηταί, at der er tale om en afgrænset gruppe mennesker med "profetembede"? For det andet: hvem er οἱ ἄλλοι? For det tredje: hvad betyder διακρινέτωσαν?

Mht. det første problem, er det allerede diskuteret i afsn. 4,2.2, hvorfor det ikke yderligere skal diskuteres her. Konklusionen blev, at der i Korint var tale om en fast gruppe, der ofte profeterede, men der

1) En fyldestgørende diskussion af autenciteten af v.34-35 er desværre ikke mulig indenfor denne opgaves rammer. Jeg er opmærksom på de vanskeligheder, der er forbundet med at fastholde versenes integritet og sammenhæng med konteksten. Fx. nævner Conzelmann problemet, pp.298-299. Han tager dog ikke diskussionen op, men afviser v. 33b-36 som en interpolati-on. Ligeledes afviser Fee, at v.34-35 kan være paulinske, idet han ud fra hermeneutiske og kontekstuelle problemer an-ser dem for at være en glosse, der senere er indføjlet i teksten. Fee, pp.699-708. Der er imidlertid ikke afgørende tekstkritisk begrundelse for at udelade v.34-35, ligesom jeg også mener, det er betænkeligt på baggrund af hermeneuti-ske overvejelser at afvise tekstafsnits integritet. Jeg vælger derfor at anse dem for at være paulinske og fastholde deres nuværende placering i teksten. 2) Jf. εἰτε ... λαλεῖ, som er en kasuistisk konstruktion.

var intet eksklusivt profetembede; alle i menigheden besad potentielt muligheden for at profetere.

Når det gælder forståelsen af οἱ ἄλλοι, er stort set alle de i opgaven konsulterede eksegeter enige om betydningen: "de andre profeter"¹. Dautzenberg argumenterer grundigst for dette synspunkt, idet han mener, grammatikken taler klart for det². Imod dette synspunkt kan fremholdes, at den umiddelbart logiske forståelse af οἱ ἄλλοι er alle tilstedeværende bortset fra den, der netop har talt. Desuden diskuterer Paulus andre steder bedømmelse af tale i menigheden, hvor han giver udtryk for, at det er hele menighedens ansvar, jf. 1.Kor.12,3. 1.Th.5,21³.

Konklusionen er herefter, at οἱ ἄλλοι refererer til resten af menigheden og ikke blot profeterne eller andre med en speciel karisme.

Det tredje og mest afgørende problem i v.29 indebærer forståelsen og indholdet af bedømmelsen; med andre ord: hvad menes med διακρινεῖσθαι? En undersøgelse af ordet διακρίνω viser, at det i NT har betydningerne: *skelne mellem*, Acta 15,9; *bedømme*, 1.Kor.11,31; *gøre forskel* (hvorved nogle anses for mere betydningsfulde end andre), 1.Kor. 4,7⁴. Dvs. betydningen af διακρίνω er en *omhyggelig vurdering*. Denne vurdering kan anlægges på to forhold; for det første den enkelte profets *inspirationskilde*, jf. karismen διακριθεὶς πνευμάτων (12,10). For budskabets troværdighed og autoritet er det af største vigtighed, om det er Gud, der taler gennem profeten⁵.

For det andet kan vurderingen være en bedømmelse af, hvad profetien *indeholder*⁶. Profetens budskab var nemlig ikke Guds ord, sådan at forstå, at det ord til andet var direkte fra Gud; det gør Paulus klart i 14,36. Det er herudfra klart, at ingen profet kunne påberåbe sig guddommelig autoritet med hensyn til ordlyden af hans budskab⁷. Af denne forståelse fremgår altså, at profetien ikke er autoritativ tale i den forstand, at hvert enkelt ord er sandt. Menighedens opgave i vurderingen var derfor at afgøre, om indholdet af profetien var i overensstemmelse med den allerede kendte lære eller ej.

Et yderligere argument, for at der her er tale om en vurdering af profetiens indhold (fremfor en afgørelse af, om profeten var sand el-

1) Ellis, 'Prophecy', pp.46-47.214, Hill, 'NT Prophecy', p.133, Dunn, p.281 n.113, Conzelmann, pp.297-298, Greeven, p.6.

2) "Der Artikel ist zurückweisend, so daß er durch prophetai bestimmt wird", Heinrici, G.: 'Kritisch-exegetisches Handbuch über den ersten Brief an die Korinther', 1888 - citeret i Dautzenberg, p.285 n.50. Desuden Dautzenberg, p.132 samt p.286: "Propheten und Deuter werden daher im Gottesdienst eine Gruppe gebildet haben, und Prophetie und Deutung werden häufig ineinander übergegangen sein." 3) Grudem, p.61. 4) Bauer 367. 5) Fee, p.693. 6) Ellis, 'Prophecy', pp.46-47, Hill, p.133, Dunn, p.234, Grudem, pp.62-67. 263-288, Conzelmann, p.298. 7) Grudem, p.71

ler falsk), er, at Paulus i 1.Th.5,19-21 omtaler en bedømmelse (*δοκιμασία*) af *profetierne*, ikke profeterne. Den i senere skrifter (fx. 1.Joh.4,1-6; Mt.7,15-20; Did.11,3-12) omtalte fare for at møde falske profeter i menigheden, er tilsyneladende ikke tilstede her.

Udfra teksten er der ingen modsætning ml. disse to vurderingsmetoder - man kan snarere sige, at de udfylder hinanden. En afgørelse af profetens *inspirationskilde* vil være meget vanskelig, hvis ikke den træffes ud fra en vurdering af profetiens *indhold*. Vurderingen af indholdet er ikke en tilsidesættelse af Guds autoritet, da profetien ikke er en verbal-åbenbaring, hvorfor menigheden må vurdere, hvorvidt indholdet stemmer overens med den kendte lære.

Hos Dautzenberg findes en væsensforskellig forståelse af *ἀποκάλυψις*, som tages med, fordi den de sidste knap 15 år har spillet en stor rolle i diskussionen om profeti. Han bygger sin tolkning på, at der i 12,10 og 14,29 er anvendt to ord af samme rod, nl. substantivet *ἀποκρίσις* og verbet *ἀποκρίνεται*. Dautzenberg mener da ud fra hans forståelse af 12,10 (jf. afsn.4,2.1), at *ἀποκρίνεται* her betyder, at profetien altid skal tolkes¹, da den efter hans opfattelse er apokalyptisk tale.

Som kritik af Dautzenbergs synspunkter må fremhæves, at hans forståelse ikke stemmer med beskrivelsen i kap.14 af profetien som *forståelig* tale, jf.v.3,19,31, hvilket betyder, at den ikke skal tolkes.

Konklusionen på denne diskussion må være, at 14,29 giver en vejledning i antallet af profetier ved menighedssamlingerne, samt en understregning af, at menigheden skal vurdere profetiens indhold og inspirationskilde.

I v.30-33 uddybes vejledningen i profeters fremtræden i menigheden: de skal respektere hinanden, så de ikke taler i en uendelighed, idet v.30 viser, det er vigtigt, at nye åbenbaringer (profetier) får lov at komme frem i menigheden. Med udtrykket *ἀποκάλυψις* understreges flere sider ved profetien: den er *åbenbaring*; den er *spontan* (i modsætning til fx. en forberedt prædiken); den kommer til en *individuel person* (*ἄλλω κἀτημένω*).

V.31 understreger, at de, der taler profetisk, skal gøre det én ad gangen, for at alle kan få noget ud af det. I v.32 gøres det klart, at selvom profetien er karakteriseret ved åbenbaring mv., er den ikke ukontrolleret snak, fremført i ekstase, men de talende har fuld kon-

1) Sådan oversætter Dautzenberg *ἀποκρίσις*, 'Urchristliche..', p.125.

trol over det, de siger. Dette begrundes i v.33 (γὰρ) med, at Gud, som står bag profetiens karisme (12,4-11), ikke er forstyrrelsens eller forvirringens¹ Gud. Menighedens sammenkomster skal afspejle Guds væsen, hvorfor der ikke må være forstyrrelse og forvirring ved disse.

Versene 34-35 og deres sammenhæng med konteksten udgør et problem². Man kan vælge at forklare versenes placering med, at Paulus i forbindelse med de øvrige formaninger i kap.11-14 vedr. menighedssammenkomster, samt ved kontekstens omtale af tie-påbud (σιγάτω, v.28, 30) til nogle i menigheden, har fået en association til noget, han ville sige vedr. kvinders ret til at tale i menigheden. Det er ikke muligt her at give en udtømmende tolkning af versene, men det skal understreges, at taleforbudet er begrænset, idet det står i kontrast til det at underordne sig: οὐ γὰρ ἐπιτρεπεται αὐταῖς λαλεῖν ἀλλὰ ὑποτασσασθωσαν. Dvs. det er den slags tale, der bryder underordningsprincippet³, som Paulus her forbyder.

Hermed er der ikke nødvendigvis nogen modsætning til kap.11,2-16, hvor Paulus går ud fra som givet - og ikke forbyder - at kvinder både beder og profeterer i menigheden⁴. Disse to afsnit er dog ikke uden videre let at få til at stemme overens, hvorfor en mere udførlig undersøgelse af underordningsprincippet ville være ønskelig. Desværre tillader opgavens begrænsede omfang ikke dette.

4,2.9 1.Kor.14,36-40.

Paulus afrunder sin vejledning om de åndelige ting med en opfordring til menigheden og især pneumatikerne⁵ om at anerkende hans vejledning som påbud (ἐντολή) fra Herren selv. Hermed sætter Paulus traditionel autoritet (κυρίου ἐντολή) overfor karismernes autoritet, og det fremgår tydeligt, at "Herrens bud" har størst vægt. Det kan skyldes, at karismerne netop i Korint havde vist deres tvetydighed; de kunne bruges til at fremme ærgerrighed fremfor at gavne menigheden, mens Her-

1) ἀκαταστασία bet. egl. uro, uorden, uordentlige tilstande, Bauer 59. I 2.Kor.12,20 står ἀκαταστασία sm. med en række dårlige egenskaber, bla. ζηλος (misundelse) og ἐριθεία (egoisme). Det kan måske undre, at Paulus som modsætning hertil ikke sætter "orden" men εἰρήνη (fred). Dette begreb har Paulus ofte med i sine prædiker i brevene (fx. 1.Kor.1,3. Gal.1,3. 1.Th. 1,1). I Paulus' jødiske baggrund udtrykker begrebet שלום fred i en meget bred forstand, nemlig "helhed, velfærd, fremgang". Dvs. for Paulus er modsætningen mellem 'forvirring' og 'fred' ganske logisk. Fee, p.697. 2) Se p.18, note 1. 3) Underordningsprincippet har Paulus fastslået i 11,3.8-9, hvor han opstiller et hierarki med Kristus i toppen, derefter manden og under ham kvinden. 4) Danbolt mener, at 11,2-16 omtaler "andre sammenkomster af kristne" end menighedssammenkomster. Dette finder jeg ikke belæg for i teksten. Danbolt, p.325. 5) I v.37 må πνευματικοί være et personalsubstantiv, da det er sammenstillet med προφήτης.

rens ord for dem var en indiskutabel autoritet¹.

Det kan endvidere ud fra dette vers sluttes, at den profetiske tale ikke opfattedes som Guds ufejlbarlige ord, idet et "bud fra Herren" var autoritativt i sig selv, mens den profetiske tale altså skulle bedømmes, som det fremgår af ovenstående.

Paulus' konklusion i v.39-40 understreger endnu engang forholdet mellem de to karismer, hvis anvendelse var hovedproblemet i korintermenigheden; προφητευσειν og λαλειν γλωσσαις. Menigheden må ikke overreagere i deres iver for at skabe orden, så de forhindrer (κωλυετε) nogle i at udføre glossolali. Den er jo en karisme på linje med andre, jf.12,8-10, men profetiens forrang understreges med imperativen ζηλουτε (jf. 12,31 og 14,1).

Den endelige formaning er: alt skal ske *anstændigt og med orden*. Hermed tages tråden op fra v.33, ligesom også hensyntagen til hverandre er undertonen i formaningen; her er altså en henvisning til kap.13 med dets betoning af kærlighedens betydning for karismernes anvendelse og menighedens fællesskab.

4,3. Sammenfatning.

Sammenfattende om opfattelsen af profetisk tale i 1.Kor.12-14 kan siges følgende: Profetisk tale er en karisme, der gives ved Anden gennem åbenbaring. Den er umiddelbart forståelig for alle i menigheden og bevirker opbyggelse, formaning og trøst hos dem, der lytter. Endvidere afslører den mennesker i deres afstand fra Gud, hvorved de ledes til tilbedelse af Gud og dermed til omvendelse og tro. Den profetiske tale skal bedømmes af menigheden, og der må højst være to eller tre ved hver menighedssamling, der taler profetisk. De må ikke tale i munden på hinanden, men når én får en ny åbenbaring, skal den første tie. Alle i menigheden besidder potentielt mulighed for at tale profetisk, da det er Anden, der suverænt tildeler karismerne. Nogle i menigheden talte profetisk oftere og mere regelmæssigt end andre; disse blev derfor kaldt profeter.

5. Profeter og profetisk tale i Acta.

Efter at have analyseret tekstafsnittet 1.Kor.12-14 med henblik på omtalen af profetisk tale, er det relevant at undersøge andre steder i NT, hvor profeter eller profetisk tale nævnes, for at sammenligne dis-

1) Jf. v.36, hvor Paulus understreger, at korinterne ikke er ophav til Guds ord, hvorfor de ikke har nogen selvstændig autoritet, men de skal bøje sig for den fælles autoritet, som er 'Herrens bud'.

se med korinterbrevsperikopen. Desværre er det pga. opgavens begrænsede omfang ikke muligt at tage en større diskussion op, fx. om Jesus som profet eller spm. om Apokalypsen som profetisk skrift. Området for undersøgelsen begrænses derfor til Acta¹.

I Acta beskrives en del af de tidlige kristne menigheder, specielt i forbindelse med Paulus' eller andre missionærers besøg. Herved kan man få et indtryk af bla. profeters funktion og stilling i disse menigheder. Dette er interessant, da det viser en opfattelse af profetisk tale, som sandsynligvis er senere end den, der fremstilles i 1.Kor. Skriftets sene affattelsestidspunkt åbner nemlig mulighed for, at Lukas har gengivet sin samtids syn på profeters funktioner, efter som skriftet er affattet ca. 30-35 år efter begivenhederne fandt sted². Det skal dog understreges, at Acta selv i visse afsnit giver indtryk af at være øjenvidneskildring, fx. 16,10-17. 20,5-15. 21,1-18. Desuden er det sandsynligt, at der før den endelige affattelse af Acta har foreligget skriftligt materiale, som Lukas har anvendt som grundlag for sine skrifter³.

Disse bemærkninger viser en fare for, at Lukas' beskrivelse af profeterne funktioner er farvet af hans egen tids syn på dette. På den anden side er der god grund til at regne Lukas' gengivelse for troværdig, da han har været forholdsvis tæt på begivenhederne og sandsynligvis har haft et skriftligt forlæg for sin affattelse af Acta.

Efter disse indledende bemærkninger følger nu en kort eksegese af nogle afsnit i Acta, hvor profetisk tale eller profeter omtales.

5,1. Alle i menigheden kan profetere. Acta 2,1-18.

Dette afsnit er en del af beskrivelsen af Helligåndsunderet på Pinse- dagen. Beskrivelsen heraf omfatter v.1-41; fra v.22 gengives en prædiken af Peter, som ikke har interesse i denne sammenhæng.

V.1-4 beskriver, at en flok disciple⁴ er samlede i templet på Pinse- dagen, som er den jødiske takkefest for kornhøsten. Selve begivenheden beskrives i v.5-13. Her fortælles, hvordan disciplene ved Hellig- ånden blev istand til at tale alle de i Nærorienten kendte sprog, så

1) Acta er, som nævnt (p.2 n.2), affattet sent i det første århundrede. Forfatteren er sandsynligvis identisk med Lu- kas-evangeliets forfatter; opgavens omfang tillader dog ikke en mere omfattende diskussion af dette spørgsmål, hvorfor der herefter i opgaven forudsættes lukansk forfatterskab til Acta. 2) Dautzenberg, p.17 n.9. 3) Ellis, 'Christian Prophets', p.125. 4) Hvor mange det var, er vanskeligt at afgøre, idet udfra Acta 1,15 er ca. 120 disciple samlet, og da beretningen i Acta 2 følger umiddelbart herefter, er det logisk at antage, at det er den samme gruppe mennesker, der her omtales. Dog kan man også udfra Acta 1,26 slutte, at pinseunderet kun omfattede de tolv, idet kap.1 netop af- sluttes med at beskrive udpegelsen af Judas' efterfølger og er dermed en omtale af de tolv.

alle folk i templet kunne forstå, hvad der blev sagt. Folkemængden undrer sig over, hvad der sker, og Peter giver sig til at forklare, v.14-21. Han tolker det skete som opfyldelse af profeten Joels forudsigelse om en tid, hvor Herrens And skal udgydes, så alle i folket skal profetere, jf. Joel 3,1-5.

Ud fra Peters tolkning af det skete fremgår, at profeti her opfattes som forkyndelse (ἀποφθεγγεσθαι, v.4). Selvom det kun var disciplene, der her profeterede, åbner Peters tolkning af Joel-profetien for en generel mulighed for alle i menigheden til at profetere.

Af v.4 fremgår, at hvad der her opfattes som profeti, egentlig er et sprogunder, (λαλεῖν ἑτέροις γλώσσαις) og en ophævelse af den forbandelse, som kom over menneskeheden ved bygningen af Babelstårnet, jf. Gen.11,5-9; hvor det dengang blev umuligt for folkegrupperne at forstå hinanden, udslettes nu disse sprogbarrierer. Selvom der bruges samme terminologi (λαλεῖν ... γλώσσαις) kan fænomenet her ikke sammenlignes med glossolalien i 1.Kor.12-14. I Acta er talen umiddelbart forståelig for dem, der har det pågældende sprog som modersmål (τῇ ἰδίᾳ διαλεκτῷ, v.8), mens i 1.Kor. er der ingen, der kan forstå glossolalien, hvis ikke den bliver udlagt af en med en bestemt karisme hertil.

5,2. Vandreprofeter og deres opgave. Acta 11,27-28. 21,10-14.

Som det fremgår af ovenstående, blev sprogunderet Pinsedag tolket som opfyldelsen af et løfte om, at alle skulle komme til at profetere. Ligesom det i korintermenigheden viste sig, at der var nogle, der profeterede mere regelmæssigt end resten af menigheden og derfor benævntes profeter, således fremgår også af forskellige steder i Acta, at der var personer, som omtales som profeter.

Første eksempel herpå er Acta 11,27-28, hvor det beskrives, at en gruppe profeter, der åbenbart holdt til i Jerusalem, var kommet til Antiokia. Det fremgår altså heraf, at der fandtes profeter i den tidlige menighed, som ikke var knyttet til en bestemt forsamling men rejste rundt til menighederne. Profeten Agabus taler διὰ τοῦ πνεύματος, v.28, hvorved hans autoritet slås fast. Denne formulering findes ikke i LXX som begrundelse for profetisk autoritet, men nævnes ofte i NT, når en profets inspiration skal begrundes¹. Som beskrevet ovenfor findes samme autoritetsbegrundelse i 1.Kor. 12,11, hvor Paulus indleder

1) Grudem, p.76.

karisme-afsnittet med at slå fast, at karismerne (dermed også profetisk tale), er virket og givet af Helligånden.

Også i Acta 21,10-14 omtales Agabus, som denne gang kommer fra Judæa til Kæsaræa for at profetere for Paulus, at han vil blive taget som fange i Jerusalem.

Med hensyn til de såkaldte 'vandreprofeter's funktioner, er der således kun et spinkelt grundlag at arbejde med, idet Agabus er den eneste, hvis funktion som profet specifikt omtales i Acta. Hans opgave har tilsyneladende bestået i forudsigelse af fremtidige begivenheder (i kap.11 om hungersnød, i kap.21 om Paulus' tilfangetagelse i Jerusalem). Heraf kan sluttes, at forudsigelse er en af profetens funktioner, som respekteres i menigheden - jf. Lukas' kommentar i Acta 11,28 - forudsigelsen blev opfyldt, hvilket i GT var et kriterium for at afgøre profetens sandhedsværdi og dermed følgende autoritet, jf. Dt. 18,21-22.

5,3. Fastboende profeter. Acta 13,1-3. 15,22-33. 21,7-9.

Hvorvidt der i urkirken fandtes andre vandreprofeter end de netop omtalte, er ikke muligt at afgøre på grundlag af det foreliggende materiale. At der har været profeter, som havde en fast tjeneste i en menighed, fremgår bla. af Acta 13,1. Her omtales profeter og lærere (διδασκάλαι) i Antiokia-menigheden, og der skelnes ikke mellem disse to grupper. Det er derfor nærliggende at opfatte de to ord som beskrivende alle de følgende nævnte mænd¹. Selvom Saulus og Barnabas senere (v.4ff) sendes ud for at forkynde (κηρύττειν, v.5), kan man ikke heraf slutte, at de har været vandreprofeter af ovennævnte type, men de har snarere optrådt i en lære- og evangelistfunktion.

Af Acta 13,1-3 fremgår, at der i Antiokia-menigheden fandtes en fast gruppe, der benævntes προφῆται og διδασκάλαι. Dette svarer til situationen i Korint, hvor konklusionen blev, at der fandtes en afgrænset gruppe af profeter, som fik denne betegnelse, fordi de profeterede regelmæssigt og oftere end resten af menigheden.

I Acta 15,22-33 beskrives en situation, hvor apostelmødets beslutning vedrørende de hedningekristnes stilling overfor Moseloven skulle videregives til menighederne i Antiokia, Syrien og Kilikien (v.23).

1) Hill, 'NT Prophecy', p.104. Dunn, p.179 mener, at τὸ...τὸ viser, at der er tale om en adskillelse: Barnabas, Simeon og Lukius er profeter, mens Manaen og Saulus er lærere. Imod dette står BDR, 444,55, hvor τὸ...τὸ opfattes korrelativt og ikke disjunktivt.

Til denne opgave udtages bla. Judas og Silas, som i Jerusalem-menigheden var blandt de ledende (ἡγουμένων, v.22). De anbefales i det brev, de selv har med, og den autoritet, de har i Jerusalem, følger åbenbart med til Antiokia, idet deres virksomhed beskrives som παρεκαλεσαν og ἐπεστηριξαν, v.32. Denne trøst og opmuntring kan kun have haft virkning, hvis de havde en vis autoritet og var kendt som profeter også i Antiokia-menigheden. At deres autoritet ikke bliver betvivlet må betyde, at selve den profetiske inspiration var autoritet nok - og var kendt også ud over deres hjemmemenighed¹.

Det er iøvrigt interessant, at de ikke i brevet omtales som profeter men blot som "mænd, der er os kære" (τοῖς ἀγαπητοῖς... ἀνθρώποις) og nogle, der har vovet livet for Kristi skyld (παράδεδοκαί τας ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ...). Heraf ses, at de ikke kan sidestilles med de ovenfor omtalte vandreprofeter, der netop rejste rundt og virkede i kraft af deres identitet som profeter, jf. Acta 11,27. Beskrivelsen af deres funktion (παρεκαλεσαν og ἐπεστηριξαν v.32) ligger tæt op ad Paulus' omtale af profetiens virkninger i 1.Kor.14,3 og understreger dermed profetiens vigtigste element: forståelig tale, der bringer konkret hjælp i menighedens situation².

Når det drejer sig om en fast profetflok, ses af Acta 21,7-9, at der også i Kæsaræa fandtes en sådan gruppe. Det fremgår af dette afsnit, at evangelisten Filip (omtalt i Acta 8,5-40), har fire ugifte døtre (πάρθενοι), der alle profeterede (προφητεύουσαι)³. Det ses iøvrigt heraf, at nogle kvinder havde en tjeneste med profeti i menigheden, hvilket også var tilfældet i Korint (1.Kor.11,5ff).

5,4. Sammenfatning.

Sammenfattende kan man om disse steder i Acta sige, at profetforståelsen her er meget lig den, der findes i 1.Kor.12-14. Der er den samme begrundelse for autoritet: Helligåndens direkte inspiration; der er samme funktion: tale konkret ind i menighedens (eller den enkeltes) situation på et umiddelbart forståeligt sprog. Endelig er der også samme syn på, hvem der kan tale profetisk: alle har potentielt muligheden, men nogle gør det oftere og benævnes derfor *profeter*.

Det eneste punkt, hvor Actas fremstilling adskiller sig fra 1.Kor. når det gælder profetforståelsen, er angående profeten som forudsiger af fremtidige hændelser. Dette nævnes slet ikke i 1.Kor. som en af

1) Dunn, p.171. 2) Grudem, p.202. 3) Præsensformen af verbet understreger deres regelmæssige profetgerning; det var ikke blot ved særlige lejligheder, de profeterede. Hill, 'NT Prophecy', pp.100-101. Dunn, p.171, n.62.

profetens funktioner, hvorfor det ikke er muligt at afgøre, om Paulus også vil tillægge en profet en sådan 'evne'.

6. Afslutning

For Paulus var det af største betydning, at menigheden i Korint fik det rette syn på karismerne og deres betydning for menigheden. Han anvender hele tre kapitler til at gøre rede for forholdet mellem profeti og glossolali, fordi han mener, det er afgørende for menighedens fællesskab og funktion, at de får en rigtig praksis vedrørende disse ting. Hovedbegrundelsen for ham er, at det, der foregår ved menigheds-samlingerne skal være noget, der *opbygger* menigheden, hvilket åbenbart hidtil ikke havde været tilfældet. En af grundene hertil var, at de indbyrdes kæmpede om at være mest åndelige, hvorved karismerne blev statussymboler istedet for at være et middel til at tjene andre.

Som det fremgår af opgaven, er en af Paulus' hovedpointer, at hvis ikke *kærligheden* er det bærende princip i menigheden, er alle karismer egentlig ligegyldige. Begrundelsen er, at de uden kærlighed ikke bliver til gavn for menigheden men istedet skaber konkurrence og jalousi. Karismerne bliver endvidere relativiseret i deres betydning, idet de kun er foreløbige; ved parusien skal alle karismer ophøre.

Konklusionen på opgaven er, at udfra de undersøgte steder i NT er det muligt at give en definition på profetisk tale, som en karisme, der er givet ved åbenbaring af Ånden; den er spontan men samtidig underlagt viljen - der ikke er tale om ekstase - profeter kan afbryde deres profeti, når de vil. Indholdet af profetien er tale ind i konkrete situationer i menighedens eller den enkeltes liv, således at det bliver til opbyggelse, formaning og trøst samt leder til omvendelse for den ikke-troende. Alle i menigheden har principielt mulighed for at tale profetisk, men nogle i urmenigheden talte oftere profetisk end andre, hvorfor de blev kaldt profeter.

Med denne konklusion er opgavens formål opfyldt, da jeg netop ønskede at finde en definition på profetisk tale samt at undersøge, hvem i den tidlige menighed, der talte profetisk. Herefter melder spørgsmålet sig, om der i dag findes profeter i menighederne, og om de i dag har lige så stor betydning som for korintermenigheden. Med de funktioner, profetien har, må den siges at være af stor betydning for en menighed også i dag. Jeg mener, der findes menigheder, hvor denne karisme er i funktion på samme sunde vis, som Paulus beskriver i 1.Kor. De menigheder, hvor den ikke (får lov at) findes, skulle måske tage Paulus' formaning - om at stræbe efter de største karismer - alvorligt.

Litteraturliste:

Kilde: 1.Kor.12-14 i Novum Testamentum Graece,
Nestle-Aland, 26.opl., Stuttgart, 1981 6

Kommentarer:

Conzelmann, Hans Der erste Brief an die Korinther, Meyers
Kommentar V, Göttingen, 1981⁽¹²⁾,
pp.15-34, 248-300 73

Danbolt, Erling Paulus' første brev til korinterne.
Credokommentaren. Kbh. 1985, pp.276-330 55

Fee, Gordon D. The First Epistle to the Corinthians.
New International Commentary on the
New Testament, Grand Rapids, 1987,
pp.1-23, 574-713 163

Litteratur iøvrigt:

Dautzenberg, G. Botschaft und Bedeutung der urchristlichen
Prophetie nach dem ersten Korintherbrief
(2:6-16, 12-14), i *Prophetic Vocation in the
New Testament and Today*, Panagopoulos, J.(ed.),
'Suppl. to Novum Testamentum', XLV, Leiden,
1977, pp.131-161 31

d.s. Urchristliche Prophetie: Ihre Erforschung, ihre
Voraussetzungen im Judentum und ihre Struktur
im ersten Korintherbrief. (Beiträge zur
Wissenschaft vom Alten und Neuen Testament,
6th series no.4), Stuttgart, 1975,
pp.122-180, 194-304 168

Hjælpemidler:

Bauer, Walter Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den
Schriften des Neuen Testaments und der übrigen
urchristlichen Literatur, Berlin, 1971⁽¹⁵⁾

Blass, F.,
Debrunner, A.
og Rehkopf, F. Grammatik des neutestamentlichen Griechisch,
Göttingen, 1984⁽¹⁶⁾

Mosbech, Holger Sproglig Fortolkning til Første korinthierbrev,
København, 1932